

In memoriam

Leonard Norman Primiano

25. juulil 2021 lahkus meie hulgast Leonard Primiano, paljude folkloristide ja usundiuurijate ametivend, teekaaslane, õpetaja, erialaste lähenemisviiside uuendaja ja sõber, kes koosnes heatahtlikust uudishimust ja huumorist. Primiano karisma suunas teda vaatlema efemeerseid teemasid, argiste usundinähtuste sügavust ja ilu. See tähendab, et sagedasti tegutses ta teemade ja nähtustega, mis polnud veel tõusnud peavoolu, kuid jõudsid sinna peagi.

Mu esimene mälestus Leonardist oli muljetavaldav. “Mina järgin makrobiotilist dieeti,” seisis õbluke mees täiesti kindla-meelsena oma laua juures. Ta selgitas toitumise serveerijale ja meile kõigile, mida see endast kujutab. Ei sammugi tagasi, ei mingeid järeleandmisi. Olin haaratud. Mitu aastat vestlusi meie jooga ja eluviisi guru Gunnar Aarmaga, ka selle dieedi teemal, ning vestlused arstist tuttavaga, keda samuti vaimustas makrobiotiline dieet, tagasid passiivsed teadmised. Ent kohata 1997. aastal Ungari religioonietnoloogia konverentsil veendunud eestkõnelejat ja järgijat oli ilmatu äge. Szegedisse oli kogunenud tavatu seltskond vanast Euroopast ja alles alustavatest riikidest, samuti Ameerikast – kõikjalt. Selle kogukonna kirjatöid on tänaseni valgustav lugeda, mitmest on saanud uute suundade sõnastajad, enamik ei loobunud välitöödest ja uute lähenemiste otsimisest. Meie hulgas oli uhkusega šotlasi ja ungarlasi, Aasia kultuuride uurijad, veendunud õigeusklikke, esoteerikuid, rahvusluse uurijaid ja keda kõike veel. Leonard oli haaratud usulisest folkloorist, katoliiklusest, materiaalsuse kuhjumisest usu ümber. Tegelikult rääkiski ta teistsugustest kogemustest ja keeles, mida kasutasid rohkem kunstnikud kui humanitaarõpetlased. Laialdased huvid viisid tema, tulevase usundiuringute professori, looma ja täiendama usulise kunsti kogusid ja juhatas antropoloogiliste filmideni. Nende teemad on kõnekad: “Love, Somewhat Incarnate: Angels In Everyday Life”, või “Father Divine’s Peace Mission Movement”. Kindlasti ei olnud väga suures osas konservatiivsete vaadetega USAs lihtne oma uurimisülesandeid seada ja järgida. Oli ka selge, et südamega Cabrini Ülikoolis Pennsylvanias õpetades, mõeldes oma eriala tuleviku peale, Ameerika Folkloori Seltsi religioonisektsiooni juhtides või kaasjuhtides, üleilmsete folklooriseltside aktiivse liikmena suutis ta vaid osa oma andmestikust vormistada uurimusteks. Kümned artiklid (osa neist veel ilmumas) jäävad esindama sügavalt inimlikku ja humaanset lähenemist, mille Leonard Primiano sõnastas folklooriseltsi veebilehel omalaadse kreedona: “Olen alati püüdnud olla range ja lugupidav, säilitades samas huumorimeele selle kohta, kes me oleme, kuidas me oma tööd teeme ja missugune õnn on minul folkloristina esindada teiste usku ja tööd” (AFS).

Mitmeid kohtumisi jäid ilmestama Leonardil ütled: võidurõõmust pulbitsev hüüatus Kaunase rahvajutu-uurijate kongressil: “Aga ma olen elus!” või rõõm ilusast võimalusest Zagrebi SIEFi kongressi ajal: “Tead, ma lähen pärast kongressi väikesele välitöömatkale

In memoriam

Bosniasse, Medjugorjesse.” Maria Santa meenutas, kuidas ta koos Leonardiga risti Alcobaça katoliku kloostri vietnamlasest sõbra – neist said tema ristiisa ja ristiema.

Kunagi varsti pärast 1990. aastate konverentsi liugles Ameerikast saabunud ümbrikust välja mu elu kauneim kaart. Õrn käsitööime keset 1990. aastate humanitaaria vaesust mõjus ilmutusliku sõnumina. Ühinen Maria Santa arvamusega, et küllap Leonard naeratab meile uuest mõõtmest, kuhu ta kutsuti!

Mare Kõiva

IN MEMORIAM

Leonard Norman Primiano

Mare Kõiva reminisces about the professor of religious studies who died on 29 July 2021.